

fogva a magasabb életforma külsőségeinek az utánzója lesz: legsilányabb és legszánandóbb sznob. Ezeket is meg kell mentenünk az igazi kultúra és a nemzeti kultúra számára. Így lelkileg ismét találkozhatnak azokkal, akiktől elszakadtak, és akiktől teljesen el akarnak szakadni.

A városi proletárság lelki élete még sivárabb; még ilyen külsőségekkel sem tudják magukat vigasztalni, műveltségük nagy hiányait takargatni.

Az előkelőbb polgári rétegeknek pedig a magasabb művelődés fórumai adnák meg ugyanezt a kultúrát. Talán még ennek a rétegnek a kulturális helyzete a legvigasztalóbb ebből a szempontból is: elitjének számos tagja állott ennek az új törekvésnek a zászlóvivői közé.

Banó István

KÖZSÉGSZERETET — KÖZÖSSÉGSZERETET¹

Annak, aki megszokta a világot úgy szemlélni, hogy az birtoka határánál nem terjed túl, nehéz megmagyarázni, mi az: egy nemzet jó polgárának lenni. Előbb az elemi iskoláját kell kijárni a polgárságnak és ez az elemi iskola a saját községünkben van, itt kell mindennap gyakorolnia azt, hogy községének jó polgára legyen, hogy megérezze, mit kíván a község jóléte, fejlődése, mit kellene tenni kivétel nélkül a község minden lakosának, hogy községe a fejlődés útjára térjen.

Ha községünk fejlődését szemügyre vesszük, jelentős sikernek kell elkönyvelnünk a hajóállomás létesítését. Igaz, hogy a vérmes remények, melyeket hozzáfűztünk, nem valósultak meg teljesen, de ami késik, nem múlik. Nehéz idők akadályozzák az utak gyorsütemű kiépítését, de az állomás szóba hozta az utakat, egyes utak már készülnek is és községünk nagyobb átmenő forgalomra számíthat, mint amilyen már megindult. Mit jelent ez az átmenő forgalom? A vidéki ember itt rakja be terményét az uszályba, mert ez neki közelebb és kényelmesebb. Ilyenkor sok ember jön össze, várni kell, míg sorra kerül s addig bemegy a csárdába. Beszélgetés során ismerősöket szerez, talán benéz valamelyik üzletbe is, meglátja a malmot, talán elhozza máskor örölni valóját. Ha aztán jó kiszolgálásban részesül, hírért viszi községünknek, hogy itt minden kapható, olcsó áron, a kereskedők előzékenyek, az iparosok jó munkát, gyorsan és olcsón adnak és ha legközelebb jön terményét a hajóra rakni, akkor már komiszsiókkal megrakodva jön. Érdemes volna rajta gondolkozni, hogy így van-e?

Igy kellene lenni. Nem akarok személyeket bírálni és nem akarnék senkit érzékenységében sérteni, azért csak oly hibára térek ki, ami általános természetű. Az veszi magára, aki akarja, s elereszti a füle mellett, aki nem akarja. Mindenesetre ki kellene azt a rossz szokást irtani, hogy szerettük a pénzünket kivinni a községből; régi jó időkből rossz szokásunk, hogy a vételkedvet a vásár idejére tartogatjuk, pedig a vásárnak ma már nincs sok értelme. Régente arra volt jó, hogy egyöntetű áralakulást hozott létre, hogy nem kellett keresni, hol lehet valamit megvásárolni, mert a vásár területén mindenféle árus összejött. De ma árelemző bizottságok állapítják meg a közhasználati cikkek árait, az üzletek mindenféle árut

¹ Részlet a szerző *Lokálpatriotizmus és nemzeti öntudat* c. előadásából, amely egy népművelési tanfolyam záróelőadása volt.

tartanak raktáron, az árunak törvényes áron való beszerzése semmi nehézséget nem okoz.

Régi rossz szokásunk, hogy a helyi üzleteket a legkülönbözőbb ürügyek miatt elkerüljük. Előre föltételezzük: ezt úgysem lehet itt megkapni. Ez itt úgyis drágább, mint a városban. És akkor topogunk egy helyben, hogyan tudnánk alkalmat találni, hogy azt a valamit a városból meghozassuk, ahelyett, hogy elmennénk a boltba, megkérdeznénk, van-e, mi az ára. A kereskedő tudja magát mihez tartani, ha látja: *ezt* többen keresték, raktárra veszi és máskor ki tudja elégíteni közönsége igényeit.

Az biztos, hogy nem útja a fejlődésnek az üres üzlet. Nem útja a fejlődésnek, ha a boltba csak politizálni megyünk, de nem vásárolunk. Ez oda vezet, hogy a boltban cigarettapapíron, són, cukron kívül semmi sem lesz. És ezekkel a boltokkal akarunk mi átmenő forgalmat csinálni!

A másik nagy hiba a túlságba vitt takarékoskodás. Fillérekből még senki sem gazdagodott meg. Egy amerikai nagy áruház tulajdonosáról olvastam valahol, hogy összeszedte a segédei után azokat a spárgadarabokat, amiké azok a csomagolásnál feleslegesen eldobtak és újévi ajándékkul az így összegyűjtött gombolyagokat ajándékozta segédeinek. Én elhiszem, hogy a gombolyag elég nagy volt, de ha annak az üzletembernek okosabb dolog nem jutott eszébe, akkor valószínűleg tönkrement az a szép áruház. Ha valaminek az ára 2 pengő, és megtudom, hogy — bizonyára nem törvényes úton — meg lehet 1·80-ért kapni, tessék nekem megmondani, érdeemes-e napokon át topogni egy helyben, spekulálni, kivel, hogyan hozassam meg? A ráfordított fáradság többbe kerül, mint a megtakarított 20 fillér! Valljuk azt az elvet, hogy amire szükség van, azt meg kell szerezni, ha csak mód van rá. Mesterségesen akadályozza a pénz egészséges körforgását, aki ráül a pénzre, ok nélkül visszatartja magát a vásárlástól és aki áron alul akar vásárolni.

Szeressük tehát községünket és ezen a szereteten keresztül tanuljuk meg a hazát szeretni. Gyakoroljuk a hazaszeretetet, illetve a közszeretetet olyan cselekedetek által, amelyekhez hozzáférünk. Mindenekelőtt vásároljunk, és vásároljunk mindig idehaza. Ne hagyjuk magunkat félrevezetni a nagy áruházak hirdetéseitől. Adjanak ők csak el a pestieknek; ha rosszat vásároltak, azok könnyen visszavihetik. Tegyük mi csak szépen számítást, adjuk hozzá az áruházak áraihoz a postaköltséget, azt, hogy esetleg nem azt küldik, amit szeretnénk, és meglátjuk, hogy nem is vásárolunk itthon olyan drágán. Aztán meg a közért tettünk valamit, mert a kereskedő raktára fejlődik, ha nála vásárolunk, több adót fizet, ha jól megy az üzlete, több igényünket tudjuk kielégíteni. Aztán a kereskedő is többet költ, ha többet keresett, iparosnak ad munkát, — szóval: egészséges körforgás keletkezik.

Így beledobhatjuk magunkat a köz sodrába, mint a kockacukrot a Dunába, és mi is felolvadunk a közben és biztosítjuk örökkévalóságunkat: élni fogunk, míg magyar él. A levél is lehull, avar lesz belőle, trágyája új életnek. Mi is lehullunk „és trágyája leszünk új magyar életnek“. És a mi jó polgári gondolkodásunk élni fog utódainkban és ha számíthat valaki e földön örök életre, az nyeri el, akinek lelke élni fog hetedízigen unokáiban.

Ez legyen búcsúajándékom s kívánom, hogy jó emlékét állítottam legyen az elmúlt esztendőnek.

Kolos György